

СЕКЦІЯ
«СУЧАСНІ УПРАВЛІНСЬКІ ПРОЦЕСИ У КОНТЕКСТІ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА ПРОСТОРОВИХ ЗМІН»

УДК 332.3:502

Амірзянова Надія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ПІД
ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ**

Amirzianova Nadiia

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

**EFFICIENCY OF USE OF NATURAL RESOURCES OF UKRAINE DURING A
FULL-SCALE WAR**

Україна розташована в центрі Чорноземного поясу, збагачена різноманітністю корисних копалин, що становлять стратегічний ресурс для розвитку нашого господарства. Наша країна славиться не лише плодючими сільськогосподарськими угіддями, а й вражаючими запасами паливних, рудних та нерудних ресурсів. Україна має відмінний потенціал у відновлювальних та невідновлювальних сферах видобутку. Завдяки найбільшим у Європі родовищам залізної руди та другим за обсягами запасам червоного титану ми є лідерами у цих галузях на континенті. Також наші запаси уранової руди роблять нас ключовими учасниками ядерної енергії в Європі [1].

На момент проголошення Незалежності мінерально-сировинний комплекс забезпечував до 25% валового національного продукту, тобто всіх товарів, які вироблялися в країні, разом з наданими послугами. Вартість розвіданих запасів оцінювалися тоді західними експертами в понад 200 тис. дол. на душу населення. З видобуванням і використанням корисних копалин було пов'язано 48% промислового потенціалу України та до 20% її трудових ресурсів [3]. Це показує, наскільки цінними та важливими були природні ресурси для України.

Наразі всім відома політична ситуація на території України, і ресурси тут відіграють точно не останню роль. Україна має значні вугільні ресурси, які сконцентровані в трьох основних вугільних басейнах: в Донецькому вугільному басейну видобувається кам'яне, коксівне вугілля та антрацит; Львівсько-Волинський вугільний басейн та Дніпровський вугільний басейн. Наразі, 71% шахт на Донбасі перебувають на окупованих територіях.

Україна є третьою країною в Європі за обсягами розвіданих запасів сланцевого газу, після Франції та Польщі. Загальні обсяги технічно видобувних ресурсів сланцевого газу на території України становлять близько 3,6 трлн кубічних метрів, що становить приблизно 1,75% від загальних світових запасів [3].

Понад дві третини сланцевого газу Польща імпортує зі Сполучених Штатів. Якщо Україна розвиватиме свою власну сланцеву газову промисловість, вона може не тільки задовольнити власні потреби у газі, а й стати постачальником для своїх європейських партнерів. Нині видобуток сланцевого газу в Україні повністю зупинений. Однак, вперше цього року потреби опалювання забезпечили власним видобутком природного газу.

Видобуток нафти безпосередньо пов'язаний з видобутком газу. В Україні існують три основні регіони, де зосереджені нафтогазові ресурси: Східний, Західний та Південний. Навіть при наявності значних запасів нафти, Україна залишається імпорто-

залежною країною. До початку повномасштабної війни рівень цієї імпоротно-залежності становив близько 80%. Ситуація загострилася після початку конфлікту.

В час проведення військових дій, необхідно ефективно використовувати природні ресурси. Для цього необхідно:

- здійснювати диверсифікацію, тобто розвиток регіонів країни, де є потенціал для видобутку корисних копалин;
- інвестувати у розвиток інших секторів, які не пов'язані з корисними копалинами, таких як відновлювальна енергетика, сільське господарство або інноваційні технології;
- розвивати альтернативні джерела енергії, таких як сонячна та вітрова енергія;
- розвивати важку промисловість та металургійний сектор, зокрема використання власних ресурсів залізної та сталевих промисловості, щоб забезпечити внутрішній попит та здійснювати експорт;
- розвивати сільське господарство та агропромисловий комплекс, використовуючи наявність родючих земель та водних ресурсів для збільшення виробництва продуктів харчування.

Під час повномасштабної війни ефективне використання ресурсів може включати декілька аспектів, а саме: частина природних ресурсів може бути використана для виробництва військового обладнання, боєприпасів, забезпечення військових одиниць харчуванням, паливом, медикаментами тощо. Ресурси можна спрямовувати на забезпечення населення необхідними товарами та послугами, такими як харчові продукти, вода, ліки, електроенергія, тепло. Також ресурси можна використовувати на будівництво інфраструктури для екстреного реагування та допомоги населенню в разі надзвичайних ситуацій, таких як медичні пункти, об'єкти для зберігання та розподілу гуманітарної допомоги, притулки для переселенців тощо. Деякі природні ресурси можуть бути збережені для майбутнього використання після закінчення конфлікту, щоб забезпечити відновлення економіки та суспільства. Умови війни можуть бути стимулом для розвитку енергетичних та технологічних інновацій, спрямованих на зменшення залежності від імпортичних ресурсів та зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.

Наша економіка сильно залежить від спектру матеріальних і нематеріальних благ, які вчені називають екосистемними послугами, але які ми звикли отримувати безкоштовно [4]. Важливо приділяти увагу збереженню природних ресурсів та екосистем навіть у часи війни, оскільки вони можуть бути ключовими для подальшого відновлення та сталого розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Копалини України оцінюють у трильйони. Шанс країни на відновлення? URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HTd4SdtZ7rk>
2. Краузе О., Синькевич Н., Юрик Н. Економічний аналіз та контроль кризових явищ у діяльності підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 1. С. 14-24. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=1254>
3. Надра України: чому вони так цікавлять наших ворогів URL: <https://finance.ua/ua/goodtoknow/nadra-ukrainy>
4. Як війна впливає на природу України та чому збереження відновлення природних екосистем є важливим у повоєнному відновленні URL: <https://ecoaction.org.ua/iak-vijna-vplyvaie-na-pryrodu.html>